

Hoofdstuk 7 Boekhouding voor en presentatie van passiva

Passiva zijn verplichtingen van de entiteit of zoals gedefinieerd, waarschijnlijke toekomstige opofferingen van de economische baten die ontstaan uit huidige verplichtingen van een bepaalde entiteit voor het overhevelen van activa naar of leveren van diensten aan andere entiteiten in de toekomst als gevolg van transacties uit het verleden.

Veel passiva worden geboekt volgens de kostentoeename, die zorgt voor een match tussen inkomsten en uitgaven.

Vlottende passiva zijn schulden die binnen een jaar na balansdatum betaald zullen worden.

Onder vlottende passiva wordt verstaan:

1. Verplichtingen
2. Korte termijn schulden
3. Lange termijn schulden
4. Verdiende inkomsten of uitgestelde kredieten
5. Overige overlopende passiva

Langlopende verplichtingen zijn:

- Lange termijn schulden
- Latente belastingverplichtingen
- Noncontrolling belang in dochterondernemingen

Van langlopende verplichtingen wordt verwacht dat ze na meer dan een jaar na balansdatum betaald zullen worden.

7.1 Kortlopende verplichtingen

Schulden op korte termijn

De meeste passiva ontstaan omdat fondsen geleend zijn of een verplichting is aangegaan als een resultaat van het proces van boekhouding op transactiebasis.

Schulden op lange termijn zoals een banklening, worden aangegaan voor het verschaffen van geld voor de opbouw van seizoengebonden voorraad. De lening wordt verwacht terugbetaald te zijn wanneer de voorraad verkocht is en de debiteuren van deze verkoop hebben betaald.

Een **werkkapitaalening** is een type van korte termijn lening. De korte termijn lening heeft gebruikelijk een **vervaldag**, die specifiek aangeeft wanneer de lening moet zijn terugbetaald.

De korte termijn lening, resulterend uit dit type transactie wordt soms een '**note payable**' genoemd.

Dit is een formele belofte voor het betalen van een vastgesteld bedrag, meestal met rente tegen een vastgestelde koers en gedekt tegen een onderpand.

Rente-uitgaven worden geassocieerd met bijna alle leningen en het is juist om de rente-uitgaven voor elke fiscale periode te boeken, gedurende in welke periode het geld is geleend.

Prime rate is de term die gebruikt wordt voor het uitdrukken van de rentekoers op korte

termijn leningen.

De prime rate wordt vastgesteld door de geldschieter.

De prime rate wordt verhoogd of verlaagd door de geldschieter als reactie op de kredietmarkt krachten.

Rentecalculatie methoden

Rente op een disconto lening is gebaseerd op de hoofdsom van de lening, maar de rente wordt afgetrokken van de hoofdsom aan het begin van de lening en slechts het verschil wordt beschikbaar gesteld aan de geldlener.

In feite betaalt de lener de rente vooraf.

Voorbeeld:

Stel dat er \$1.000 wordt geleend voor een jaar tegen een rentevoet van 12%.

De rentecalculatie – conform **rechte basis** wordt als volgt berekend:

- Rente = Hoofdsom x Koers x Tijd (in jaren)
- Rente = \$ 1.000 x 0,12 x 1
- Rente = \$ 120

Bij de vervaldatum van de note zal de lener de hoofdsom van \$1.000 plus de verschuldigde rente van \$120 terugbetalen.

De leners effectieve rentekoers – conform **jaarlijkse percentagekoers (APR)** is 12%:

- $APR = \text{Betaalde rente} / (\text{Beschikbaar geld voor gebruik} \times \text{tijd (in jaren)})$
- $APR = \$120 / \1.000×1
- $APR = 12\%$

Voor een lening waarop rente gecalculeerd wordt op de rechte basis, wordt de rente elke periode opgebouwd.

Disconto

De **renteberekening op discountobasis** wordt net zo berekend als op rechte basis behalve dat het rentebedrag wordt afgetrokken van de hoofdsom van de lening en de kredietnemer het verschil ontvangt.

In dit geval zou de leningopbrengst \$880 (\$1.000 - \$120) zijn. Tegen de vervaldatum van de note, zal de kredietnemer slechts het bedrag van de hoofdsom van \$1.000 betalen, omdat de rente van \$120 al is betaald.

Omdat het volledige hoofdsombedrag niet beschikbaar is voor de kredietnemer, is de effectieve rentekoers (APR) op discountobasis veel hoger dan de koers die in de leenovereenkomst staat voor het berekenen van de rente.

- $APR = \text{Rentevoet} / (\text{Geld beschikbaar voor gebruik} \times \text{tijd (in jaren)})$
- $APR = \$120 / \880×1
- $APR = 13,6\%$

Te betalen rente is een kortlopende schuld omdat het binnen een jaar vanaf balansdatum zal worden betaald.

Voor een lening waarop rente op discountobasis wordt berekend, representeert het bedrag van de geldopbrengsten de initiële boekwaarde van de passiva.

Disconto resulteert in een hoger jaarlijkse rentekoers dan rente op rechte basis, omdat

disconto gebaseerd is op de vervaldagwaarde van de lening en de opbrengst die beschikbaar is voor de lener, wordt berekend als de vervaldagwaarde minus de korting. Disconto wordt geboekt als een contra aansprakelijkheid en wordt geamortiseerd tegen de rente-uitgaven.

Het bedrag van disconto op korte termijn schulden wordt weergegeven als een schuld op de balans, als de vervalwaarde minus de geamortiseerde korting.

Current maturities van lange termijn schulden

Lange termijn schulden met hoofdsombetalingen die binnen een jaar vanaf de balansdatum gedaan zullen worden, classificeren wij als een kortlopende schuld.

Schulden

Schulden representeren bedragen die verschuldigd zijn aan de leveranciers van voorraden en andere middelen.

Sommige schulden krijgen een kaskorting als ze binnen een aangegeven tijdsvak worden betaald aan de leverancier.

Onverdiende omzet of uitgesteld krediet

Klanten betalen vaak voor diensten of zelfs voor producten voordat de service of het product is bezorgd. Een entiteit die vooraf geld int voor de bijbehorende omzet, houdt onverdiende omzet of een uitgesteld krediet bij, dat in de kortlopende schulden is inbegrepen.

Deze moeten dan toegewezen worden aan de fiscale perioden waarin de diensten worden geleverd of de producten worden bezorgd, in overeenstemming met het matchingprincipe.

Onverdiende omzet, andere uitgestelde kredieten en overige overlopende passiva ontstaan primair door boekhoudkundige procedures op transactiebasis, die leiden tot het erkennen van uitgaven/inkomsten in de fiscale periode waarin ze zich voordoen.

Veel van deze verplichtingen worden geschat omdat de werkelijke schuld niet bekend is tijdens het voorbereiden van de financiële overzichten.

Loonbelasting en andere inhoudingen

De totale lonen die door werknemers in een bepaalde loonbelastingperiode worden verdiend, noemen we **brutolonen**.

Wanneer van dit bedrag verschillende belastingen/premies worden afgetrokken, spreken we van **netto lonen** die elke werknemer zou krijgen.

De schulden voor opgebouwde lonen, looninhoudingen en opgebouwde loonbelasting worden meestal geclassificeerd als overige verplichtingen op het kortlopende schuldengedeelte van de balans.

Overige opgebouwde schulden

Onder **overige opgebouwde schulden** vallen onder andere opgebouwde eigendomsbelasting, opgebouwde rente, geschatte garantieschulden en andere opgebouwde uitgaven zoals advertentie- en verzekeringsverplichtingen.

Elk van deze items representeert een uitgave, dat is aangegaan maar nog niet is betaald. Dit is weer een toepassing van het matchingprincipe.

De uitgave is erkend en de verplichting wordt weergegeven zodat de financiële overzichten een vollediger samenvatting geven van de resultaten van de operaties (Winst & Verliesrekening) en de financiële positie (balans) dan gepresenteerd zou worden zonder de opbouw.

De opbouw voor inkomstenbelasting wordt meestal apart vertoond wegens de significantie.

De kortlopende schuld voor inkomstenbelasting hangt samen met de lange termijn verplichting voor uitgestelde belastingen.

7.2 Non current verplichtingen

Lange termijn schuld

De kapitaalstructuur van een onderneming is de mix van schulden en Eigen Vermogen, dat gebruikt wordt voor het financieren van de acquisitie van de bedrijfsactiva.

Bij de meeste niet-financiële bedrijven staat lange termijn schuld voor meer dan de helft van de kapitaalstructuur van de onderneming.

Een van de voordelen van het gebruik van schuld is, dat de rente-uitgaven bij het berekenen van het belastbaar inkomen aftrekbaar zijn, terwijl dividend niet aftrekbaar is van de belasting.

Financiële hefboom verwijst naar het verschil tussen de ROI en de ROE.

Fondsen worden geleend in plaats van dat de eigenaren hun vermogen zelf investeren, omdat de onderneming een voordeel verwacht via de financiële hefboom, die samenhangt met schuld.

Indien geleend geld geïnvesteerd kan worden voor het verdienen van een hoger rendement (ROI) dan de rentekosten, zal het rendement op het Eigen Vermogen (ROE) groter zijn dan de ROI. Echter, het omgekeerde is ook waar.

Hefboom draagt bij aan de risico's die geassocieerd worden met een investering in een entiteit.

De meeste lange termijn schulden worden uitgegeven in de vorm van obligaties.

Een **obligatie** of te betalen obligaties, is een formeel document, meestal uitgegeven in nominatie van \$1.000.

Nominaal bedrag is het bedrag van de hoofdsom, dat geprint is op de obligatie. Het bedrag van de obligatiepremie is het overschot van zijn marktwaarde over zijn nominale waarde.

Een **obligatiekorting** is het overschot van het nominale bedrag ten opzichte van de marktwaarde.

Voorbeeld:

Stel twee bedrijven hebben dezelfde activa en operationeel inkomen.

Het bedrijf zonder hefboom (I) heeft per definitie geen schulden op lange termijn.

Het bedrijf met de financiële hefboom heeft een kapitaalstructuur van 40% schuld op lange termijn tegen een rentevoet van 10%, en 60% Eigen Vermogen.

Bereken de ROI en ROE voor elk bedrijf.

Bedrijf I zonder hefboom		Bedrijf II met hefboom	
Balans		Balans	
<i>Activa</i>	\$ <u>10.000</u>	<i>Activa</i>	\$ <u>10.000</u>
<i>Passiva</i>	\$ 0	<i>Passiva (10% rente)</i>	\$ 4.000
<i>Eigen Vermogen</i>	\$10.000	<i>Eigen Vermogen</i>	\$ 6.000
	-----		-----
<i>Totale passiva + Eigen Vermogen</i>	\$ <u>10.000</u>	<i>Totale passiva + Eigen Vermogen</i>	\$ <u>10.000</u>
Winst & Verliesrekening		Winst & Verliesrekening	
<i>Inkomen uit operaties</i>	\$1.200	<i>Inkomen uit operaties</i>	\$1.200
<i>Rente-uitgaven</i>	\$ 0	<i>Rente-uitgaven</i>	\$ 400
	-----		-----
<i>Netto inkomen</i>	\$ <u>1.200</u>	<i>Netto inkomen</i>	\$ <u>800</u>

ROI en ROE berekening bedrijf I:

- Rendement op investering (ROI = Inkomen uit operaties / Activa)
- ROI = \$ 1.200 / \$ 10.000
- ROI = 12%

- Rendement op Eigen Vermogen (ROE = Netto inkomen / Eigen Vermogen)
- ROE = \$ 1.200 / \$ 10.000
- ROE = 12%

ROI en ROE berekening bedrijf II:

- Rendement op investering (ROI = Inkomen uit operaties / Activa)
- ROI = \$ 1.200 / \$ 10.000
- ROI = 12%
- Rendement op Eigen Vermogen (ROE = Netto inkomen / Eigen Vermogen)
- ROE = \$ 800 / \$ 6.000
- ROE = 13,3%

Analyse:

In dit geval is de ROI hetzelfde voor beide bedrijven omdat het operationeel resultaat niet van elkaar verschilt; elk bedrijf was in staat om 12% op haar beschikbare activa te verdienen.

Het verschil is te zien in de manier waarop de activa werden gefinancierd (kapitaalstructuur). Het bedrijf met financiële hefboom heeft een hoger ROE omdat het bedrijf in staat was geld te lenen tegen de kosten van 10%, en gebruikt het geld om activa te kopen waarop zij 12% verdient.

Dus ROE zal voor een bedrijf met positieve financiële hefboom hoger zijn dan de ROI. Het overschot op het rendement van geleende fondsen is de beloning voor de eigenaren voor het nemen van risico van het lenen van geld tegen vaste kosten.

Obligaties hebben een vastgestelde rentevoet, een nominale waarde of hoofdsom en een vervaldatum voor wanneer de hoofdsom moet worden betaald.

Omdat de rentevoet op een obligatie vast is, leiden veranderingen in de markttrentekoers tot fluctuaties in de marktwaarde van een obligatie.

Als de markttrente stijgt, zullen de obligatieprijzen dalen en vice versa.

De **marktwaarde van een obligatie** is de contante waarde van de rentebetalingen en vervalwaarde, gedisconteerd tegen de markt rentevoet.

Wanneer obligaties uitgegeven worden en de markttrente op de datum van uitgifte verschilt van de genoteerde koers van de obligatie, dan ontstaat er een agio- of disagioresultaat.

Zowel obligatieagio als disagio worden geamortiseerd ten opzichte van de rente-uitgave over het leven van de obligatie.

Agio amortisatie verlaagt de rente-uitgave onder het bedrag van de betaalde rente.

Disagio amortisatie verhoogt de rente-uitgave over het bedrag van de betaalde rente.

Obligatieagio wordt op de balans geclassificeerd als een toevoeging aan de **Te betalen obligatieaansprakelijkheid**.

Een obligatie is soms vervallen voor haar vervaldatum, omdat de markttrentekoersen significant onder het niveau van de genoteerde rentevoet van de obligatie zijn gedaald.

Voor de gebruiker kan het te vroeg vervallen van obligaties leiden tot een winst maar meestal leidt het tot een verlies.

Uitgestelde belastingverplichtingen

Uitgestelde belastingverplichtingen leiden tot tijdelijke verschillen tussen geboekt inkomen en belastbaar inkomen.

Uitgestelde belastingverplichtingen worden aangegaan voor tijdelijke verschillen tussen inkomstenbelasting en de erkenning van financiële overzichten van inkomen en uitgaven. Normaal gesproken zijn uitgestelde belastingverplichtingen lange termijn verplichtingen, en representeren inkomstenbelasting die verwacht wordt betaald te worden na meer dan een jaar na balansdatum.

Voor veel bedrijven zijn uitgestelde belastingen een van de meest significante verplichtingen die op de balans te zien zijn.

Het meest significante en tijdelijke verschil wordt veroorzaakt door de verschillende afschrijvingsmethoden die gebruikt worden voor elk doel.

Als inkomstenbelastingpercentages niet dalen, zal de uitgestelde inkomstenbelastingverplichting van de meeste bedrijven over de tijd stijgen.

Het bedrag van uitgestelde inkomstenbelasting is het bedrag van de inkomstenbelasting, die verwacht wordt in toekomstige jaren betaald te worden gebaseerd op de belastingpercentages, die verwacht worden in toekomstige jaren toegepast te worden, vermenigvuldigd met het totale bedrag van tijdelijke verschillen.

Overige langlopende schulden

Overige langlopende schulden kunnen samenhangen met verplichtingen, andere vergoedingen na pensioneringsplan verplichtingen, garantieverplichtingen of geschatte verplichtingen uit hoofde van lopende rechtszaken.

Uitgaven van deze plannen worden toegerekend en gereflecteerd op de Winst & Verliesrekening van de fiscale periode waarin de baten door de werknemer verdiend worden.

Voorwaardelijke verplichtingen

(On)Voorzelingen zijn potentiële winsten of verliezen waarvan de vaststelling afhangt van een of meer toekomstige gebeurtenissen.

Voorwaardelijke verplichtingen zijn potentiële claims op de bedrijfsmiddelen voortvloeiende uit procesvoering, milieugevaren, slachtoffer verliezen door eigendom en productgaranties.

Wegens boekhoudingconservatisme worden Winst (on)voorzelingen niet erkend op de jaarrekening.